

Korzystne zmiany przepisów dla opozycjonistów

Działacze opozycji antykomunistycznej i represjonowani z powodów politycznych otrzymali nowe uprawnienia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Dzięki temu ich emerytury i renty mogą wzrosnąć.

- 1 czerwca 2021 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych. Regulacja wprowadziła nowe, korzystne, rozwiązania w zakresie świadczenia wyrównawczego, obliczenia wysokości emerytur i rent, jak również kapitału początkowego - informuje Beata Kopczyńska, regionalny rzecznik prasowy ZUS województwa śląskiego.

Świadczenie wyrównawcze także do renty rodzinnej

Działacze opozycji antykomunistycznej i osoby, które były represjonowane z powodów politycznych, mają prawo do wyrównania swoich emerytur i rent do kwoty 2501,76 zł brutto. Do tej pory świadczenie wyrównawcze przysługiwało pobierającym emerytury, renty inwalidzkie i renty z tytułu niezdolności do pracy. Na mocy nowych przepisów świadczenie wyrównawcze przysługuje także osobom pobierającym rentę rodzinną w wysokości niższej niż 2501,76 zł. W celu ustalenia prawa do świadczenia wyrównawczego należy złożyć wniosek (na druku ER-SWA) i dołączyć do niego decyzję Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, która potwierdza status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych.

Nowy okres składkowy

Ustawa wprowadziła nowy okres składkowy, tj. okres pozbawienia możliwości wykonywania swojego zawodu przed 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych za działania na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce. Okres ten uwzględnia się przy ustalaniu kapitału początkowego oraz przy ustalaniu prawa do emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy oraz ich wysokości.

Korzystniejsze obliczenie emerytur i rent

- Nowe przepisy pozwalają też korzystniej wyliczać emerytury i renty opozycjonistów. Niektóre okresy ich działania można teraz uwzględnić przy obliczaniu świadczeń w ZUS tak jak pracę z przeciętnym wynagrodzeniem. ZUS przyjmie przeciętne wynagrodzenie proporcjonalnie do tych okresów. Chodzi o czas, gdy z powodu represji politycznych byli więzieni, internowani, nie mogli pracować lub pracowali na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych nielegalnych w czasach PRL. Przepis ten zostanie zastosowany wówczas, gdy okaże się korzystniejszy dla klienta niż zasady ogólne - wyjaśnia rzeczniczka.

Obliczenie podstawy wymiaru kapitału początkowego, emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, od kwoty przeciętnego wynagrodzenia dotyczy następujących okresów:

- osadzenia w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania albo bez wyroku po dniu 31 grudnia 1955 r. za działalność polityczną,
- świadczenia pracy po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r.,
- niewykonywania pracy przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych,
- internowania na podstawie art. 42 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym.

Trzeba złożyć wniosek do ZUS

Osoby, które mają ustalony kapitał początkowy albo obliczoną wysokość emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy przed 1 czerwca 2021 r., w celu ich przeliczenia z uwzględnieniem zmienionych przepisów, powinny złożyć odpowiednio wniosek w sprawie kapitału początkowego (EKP) lub wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno-rentowego (ERPO). Do wniosku należy dołączyć decyzję Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, która potwierdza wspomniane okresy. Jeżeli już taka decyzja była składana w ZUS, to nie ma potrzeby jej dołączania, wystarczy wówczas złożyć sam wniosek. Taki wniosek powinny również złożyć osoby, które chcą skorzystać z przeliczenia renty rodzinnej po ubezpieczonych posiadających wymienione wyżej okresy.

Emerytura lub renta w nowej wysokości będzie przysługiwać od miesiąca zgłoszenia wniosku, nie wcześniej niż od 1 czerwca 2021 r.

Beata Kopczyńska,
regionalny rzecznik prasowy ZUS
województwa śląskiego